

Representantforslag 113 S

(2009–2010)

fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Trine Skei Grande

Dokument 8:113 S (2009–2010)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Trine Skei Grande om et bedre kollektivtilbud i byområdene med hyppigere avganger og lavere takster

Til Stortinget

Bakgrunn

Analyser fra blant annet Statistisk sentralbyrå peker på at det må forventes en betydelig befolkningsvekst i byområdene i årene som kommer. Med økende befolkning kommer også økt transportbehov. Biltrafikk i byområdene bidrar til store kø-, helse- og miljøproblemer – problemer som vil vokse dersom det ikke settes i verk nye tiltak for å dempe veksten i bilbruken og øke andelen kollektivtransport. Sterk lokal vilje til både å satse mer på kollektivtransport og til å innføre restriktive tiltak mot bilbruk er nødvendig. Økt satsing på kollektivtrafikken over belønningsordningen fremstår som et av de mest samfunnsmessig lønnsomme og operative tiltakene for bedret fremkommelighet, reduserte utslipp og et godt bymiljø, og vil være et viktig bidrag til å nå målene for innenlandske reduksjoner i klimagassutslippene slik de er nedfelt i klimaforliket.

Belønningsordningen for kollektivtrafikken

Regjeringen Bondevik II foreslo i sin tid å opprette belønningsordningen for kollektivtrafikken for å gi et økonomisk incentiv til lokale myndigheter og byområder til å iverksette tiltak for å flytte trafikk fra personbil til kollektive løsninger. Stortinget sluttet seg til forslaget, jf. Budsjett-innst. S. nr. 13 (2003–2004). I 2004 ble det tildelt midler fra belønningsordningen til Oslo, Bergen, Trondheim, Kristiansand og

Stavanger. På bakgrunn av de positive erfaringene byene selv hadde med ordningen, ble bevilgningene økt, og ordningen ble også utvidet til å omfatte Tromsø. Ordningen har bidratt til å realisere blant annet opplegget med «rullende fortau» i Oslo og «bussetroen» i Kristiansand. Som en oppfølging av klimaforliket, avtalen om St.meld. nr. 34 (2006–2007), Innst. S. nr. 145 (2007–2008), ble bevilgningene over belønningsordningen doblet, og et bredt flertall på Stortinget sluttet seg til ytterligere dobling av bevilgningene over ordningen i Nasjonal transportplan (2010–2019), St.meld. nr. 16 (2008–2009), Innst. S. nr. 300 (2008–2009). Den varslede opptrappingen har imidlertid ikke blitt fulgt opp av regjeringen gjennom statsbudsjettet for 2010. Belønningsordningen omfatter i dag byområdene Oslo, Bergen, Stavanger, Trondheim, Kristiansand, Tromsø, Drammen, Sarpsborg, Fredrikstad, Skien og Porsgrunn.

Samfunnsmessig fornuftig

I rapporten «Klimakur 2020 – tiltak og virkemidler for å nå norske klimamål mot 2020», er det beregnet en betydelig samfunnsøkonomisk gevinst ved å styrke de offentlige bevilgningene til kollektivtrafikken i de seks største byområdene. Det er beregnet effekter av økt frekvens, reduserte takster og endret vognstørrelse. Den samfunnsøkonomiske gevinsten kommer i stor grad som følge av et bedre tilbud for eksisterende kollektivtrafikanter. Det er beregnet en samfunnsmessig gevinst i størrelsesorden 25 000 kroner per tonn CO₂ redusert gjennom et bedre kollektivtilbud.

Ytterligere utslippsreduksjoner kan hentes ut i kombinasjon med restriktive tiltak mot personbiltrafikken, slik belønningsordningen legger opp til. Det er i «klimakur» skissert økte overføringer til kollektivtrafikken på om lag 3 mrd. kroner per år fra stat, kommuner og fylkeskommuner. Forslagsstillerne vil

også peke på potensialet for å hente ut ytterligere samfunnsøkonomiske gevinster gjennom å utvide ordningen til å omfatte flere byområder.

Forslagsstillerne vil på denne bakgrunn peke på behovet for å styrke belønningsordningen for kollektivtrafikken med om lag 10 mrd. kroner i statlige midler utover det regjeringen har lagt opp til gjennom Nasjonal transportplan (2010–2019). På bakgrunn av en slik kraftig økning i overføringene bør ordningen utvides til også å omfatte «Vestfold-byen» – Tønsberg, Sandefjord, Horten og Larvik, og byene Ålesund, Haugesund, Moss, Bodø, Arendal og Mjøsregionen – Lillehammer/Hamar/Gjøvik og Akershus.

Forslagsstillerne vil også peke på at overføringene til kollektivtrafikken bør omfatte planlegging og investeringer i bybaner. Det er en rekke slike prosjekter på trappene, slik som bybanen i Bergen, på Nord-Jæren, Kolsåsbanen, ny Fornebubane og ny bane til Akershus sentralsykehus, som vil gi et vesentlig bedre og mer fremtidsrettet kollektivtilbud i de aktuelle byområdene.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

I

Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med statsbudsjettet for 2011, foreslå en vesentlig opptrapping av bevilgningene til belønningsordningen for kollektivtrafikken.

II

Stortinget ber regjeringen utvide belønningsordningen for kollektivtrafikken til også å omfatte «Vestfold-byen» –Tønsberg, Sandefjord, Horten og Larvik, og byene Ålesund, Haugesund, Moss, Bodø, Arendal og Mjøsregionen – Lillehammer/Hamar/Gjøvik og Akershus.

14. april 2010